

Równość szans a edukacja

Działania wspierające równość płci w edukacji

- Należy zapewnić, że dodatkowe zajęcia dostępne są w równym stopniu dla dziewcząt i chłopców, w tym dziewcząt i chłopców o różnym stopniu sprawności oraz pochodzących z różnych środowisk (miejsce zamieszkania, status społeczno-ekonomiczny).
- Należy zachęcać dziewczęta do angażowania się w rozwój umiejętności i wiedzy, które stereotypowo uznawane są za „męskie”.
- Doradztwo zawodowe powinno stawiać za główny cel przełamywanie segregacji na rynku pracy, w tym promować udział dziewcząt w zajęciach uznawanych za „męskie” tj. informatyka, nauki ścisłe, przedsiębiorczość oraz udział chłopców w zajęciach uznawanych za domenę dziewcząt tj. nauka języków obcych.
- Należy wprowadzić działania edukacyjne zakładające współdziałanie w zespołach wewnątrznie zróżnicowanych (pod względem płci, stopnia sprawności, miejsca zamieszkania).
- Należy wprowadzić do nauczania zajęcia poruszające problem dyskryminacji, wykluczenia społecznego, stereotypów, zróżnicowania społecznego, równości.
 - W przypadku nauczycieli należy poruszyć problem nieświadomego wykluczenia pewnych grup uczniów lub uczennic np. wyróżnianie pewnych uczniów/uczennic, przerywanie wypowiedzi, preferowanie niektórych grup, pomijanie przy wyborze do realizacji zadań wymagających odpowiedzialności, odwagi czy kreatywności.
- Nauczyciele nie powinni wzmacniać stereotypów i przekazywać treści dyskryminujących.

Działania wspierające równość płci w edukacji

- Należy wskazywać różnorodne doświadczenia i przykłady K/M o różnym stopniu sprawności i pochodzeniu społecznym.
- Należy doceniać zróżnicowanie społeczne, pomagać podopiecznym radzić sobie z różnicami i innością.
- Należy zwrócić uwagę i przeciwdziałać przemocy w szkole, w tym również przemocy seksualnej wobec dziewcząt/wobec chłopców.
- Należy promować postawy odpowiedzialności i solidarności wobec innych, w tym słabszych.
- Należy budować u młodzieży świadomość zróżnicowania społecznego i promować zasady wsparcia grupowego, wzajemnej pomocy, wspólnego rozwoju, komunikacji bez przemocy.
- Należy wskazywać modele równościowe i włączające postawy oraz zachowania, a tak że wyraźnie komunikować różnorodność jako wartość, a równość i szacunek jako zasady życia społecznego.
- W ramach wsparcia pedagogicznego i psychologicznego należy przeanalizować czynniki ograniczające szanse edukacyjne młodzieży - należy zwrócić uwagę na potrzeby rozwojowe związane z tzw. umiejętnościami miękkimi lub czynnikami psychologicznymi tj. motywacją, poczuciem odpowiedzialności i możliwością wpływu na swoje życie, poczuciem własnej wartości, postrzeganiem siebie, wstydem, nieśmiałością.
- Należy zwrócić uwagę czy tematyka szkolenia a także specyfika grupy determinuje przeprowadzenie zajęć w grupach jednorodnych czy zróżnicowanych pod względem płci.
- Należy promować używanie języka wrażliwego na płeć.

Sytuacja rodzinna a osiągnięcia szkolne uczniów

Czynniki niezależne, które nie sprzyjają wysokim osiągnięciom szkolnym:

- zła sytuacja materialna - sytuacja materialna wyznaczona przez dochody rodziców, warunki mieszkaniowe, udział dzieci w pracach zarobkowych i domowych,
- niepełność lub wielodzietność rodziny,
- niskie wykształcenie rodziców
- brak zainteresowania postępami dzieci
- sytuacja społeczna, o której decyduje wykształcenie i zawód rodziców, pozycja ucznia w rodzinie, jej liczebność,
- atmosfera kulturalna i wychowawcza panująca w domu,
- współpraca rodziców lub opiekunów ze szkołą.

Szkoła, nauczyciele, pedagodzy powinni być wyczuleni na problemy ucznia.

Sytuacja rodzinna a osiągnięcia szkolne uczniów

Zła sytuacja materialna rodziny wpływa na obniżenie poziomu postępów szkolnych uczniów, ponieważ pogarsza atmosferę życia rodzinnego, stając się przyczyną napięć i konfliktów pomiędzy członkami rodziny, co z kolei odbija się ujemnie na samopoczuciu dziecka, a także na jego pracy szkolnej.

Dla współczesnej rodziny charakterystyczne są m.in. takie zjawiska, jak:

- ☐ praca zawodowa obojga rodziców poza domem,
- ☐ konieczność łączenia ról małżeńsko-domowych z zawodowymi,
- ☐ przeciążenie żony-matki pracą w gospodarstwie domowym,
- ☐ mniejsze zainteresowanie sprawami sukcesów szkolnych dziecka

(J. Nikitorowicz, 1990)

Skutek - zniechęcenie dziecka do jakichkolwiek wysiłków związanych z nauką.

Sytuacja rodzinna a osiągnięcia szkolne uczniów

Struktura rodziny - niekompletność rodziny jest spowodowana:

- ☐ rozwodami,
- ☐ decyzją matki o samotnym wychowywaniu dziecka
- ☐ coraz częstsze wyjazdy jednego z rodziców w celach zarobkowych za granicę.

są to sytuacje niekorzystne, wymagające kompensacji, dlatego też należy w szkole stwarzać tym dzieciom takie warunki, żeby nie odczuły swojej własnej „odmienności” w porównaniu z innymi z rodzin pełnych, co podniesie ich poziom wartości.

istnieje liniowa wręcz zależność między poziomem wykształcenia ojców i matek a poziomem wiedzy ich dzieci (Z. Kwieciński, 1975).

Sytuacja rodzinna a osiągnięcia szkolne uczniów

- ☐ rodzice posiadający wyższe lub średnie wykształcenie bardziej interesują się pracą szkolną dziecka niż rodzice z niższym wykształceniem.
- ☐ rodzice wykształceni zwykle umieją lepiej pomagać swoim dzieciom, gdy mają one trudności w opanowaniu materiału nauczania, gdyż są lepiej do tego przygotowani merytorycznie i bardziej zainteresowani postępami dzieci w nauce, częściej utrzymują kontakt ze szkołą i wychowawcą.
- ☐ rodzice z niższym wykształceniem nie są w stanie udzielić pomocy swoim dzieciom w nauce, nie przejawiają zainteresowań pracą szkolną, nie rozumiejąc jej problemów, co w efekcie obniża i niekiedy powoduje zanik motywacji uczenia się dzieci.
- ☐ nauczyciele-wychowawcy powinni starać się wzmacniać motywację do nauki poprzez organizowanie pomocy koleżeńskiej podczas odrabiania prac domowych w świetlicy, pochwałą chociażby za najmniejsze osiągnięcie, zachętą do wykonywania dodatkowych zadań prowadzących do sukcesów.

Sytuacja rodzinna a osiągnięcia szkolne uczniów

- ☐ uczniowie z rodzin wielodzietnych często mają problemy w nauce, co spowodowane jest gorszymi warunkami materialnymi czy niemożnością poświęcenia uwagi wszystkim swoim dzieciom w równym stopniu.
- ☐ starsze dzieci są obciążane nadmierną opieką nad młodszym rodzeństwem lub pracą w gospodarstwie domowym, co może, mimo odpowiedniej motywacji, doprowadzić do załamania się ich kariery szkolnej.

Najczęściej obserwowane problemy zachowania uczniów to:

- posługiwanie się wulgaryzmami,
- wagary,
- plotkarstwo,
- małe zainteresowanie nauką,
- lekceważenie obowiązków szkolnych,
- palenie papierosów,
- agresja słowna,
- nieumiejętność radzenia sobie ze stresem.

Najczęściej występujące czynniki ryzyka to:

- niskie wyniki osiągane przez uczniów i brak motywacji do rozwoju,
- akceptacja zachowań problemowych przez dom rodzinny,
- modelowanie zachowań ryzykownych przez dom rodzinny, środowisko rówieśnicze,
- media,
- małe zaangażowanie rodziców we współpracę ze szkołą w zakresie działań wychowawczych.

Przemoc w szkole

Przemoc fizyczna:

- przymuszanie do robienia czegoś, na co ktoś nie ma ochoty
- pobicie
- grożenie użyciem noża, gazu lub innego narzędzia
- pobicie z obrażeniami cielesnymi
- zmuszanie do kupowania papierosów, piwa lub innych rzeczy za cudze pieniądze
- zniszczenie rzeczy należących do kogoś, np. plecaka, książki, zeszytów
- kradzież pieniędzy lub przedmiotów
- zabranie rzeczy lub pieniędzy z użyciem siły lub z groźbą jej użycia

Przemoc w szkole

Groźna przemoc fizyczna

- pobicie
- grożenie użyciem noża, gazu lub innego narzędzia
- pobicie z obrażeniami cielesnymi
- zabranie rzeczy lub pieniędzy z użyciem siły lub z groźbą jej użycia

Przemoc psychiczna

- rozpowszechnianie szkodzących kłamstw
- obrażanie, wymyślanie

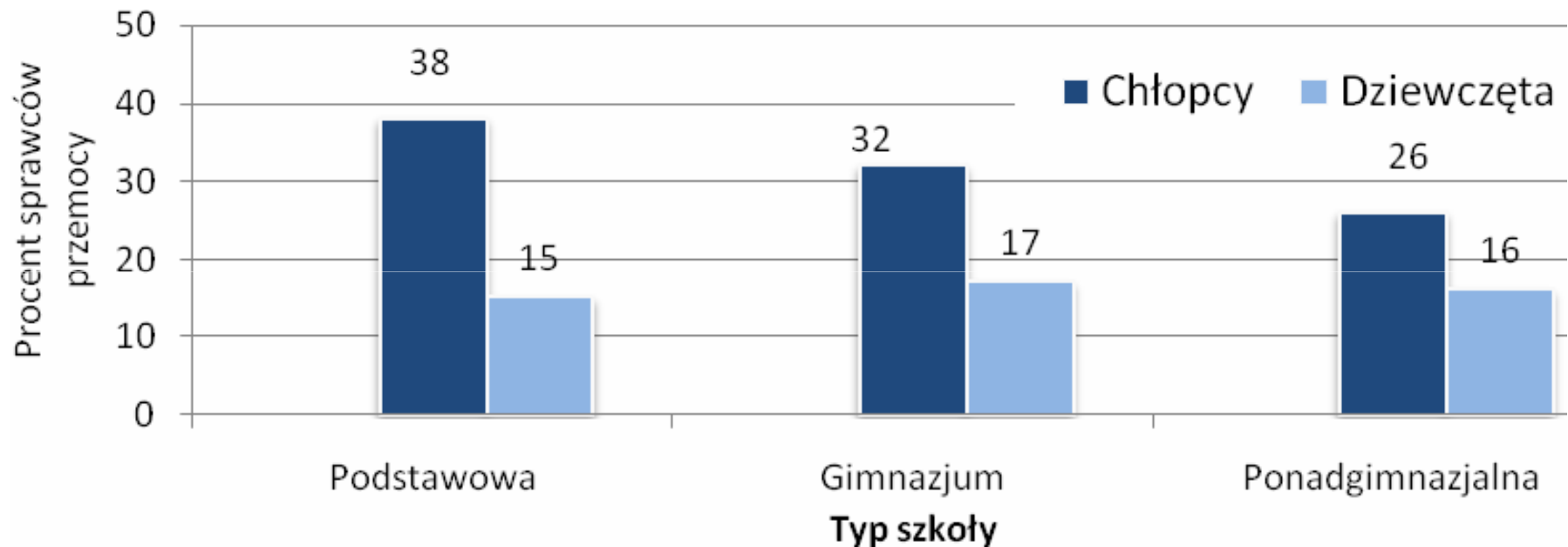
Przemoc nauczycieli wobec uczniów

- straszenie
- używanie obraźliwych słów
- uderzanie, szturchanie, potrącanie itp.
- wyrzucenie za drzwi

Sprawcy przemocy

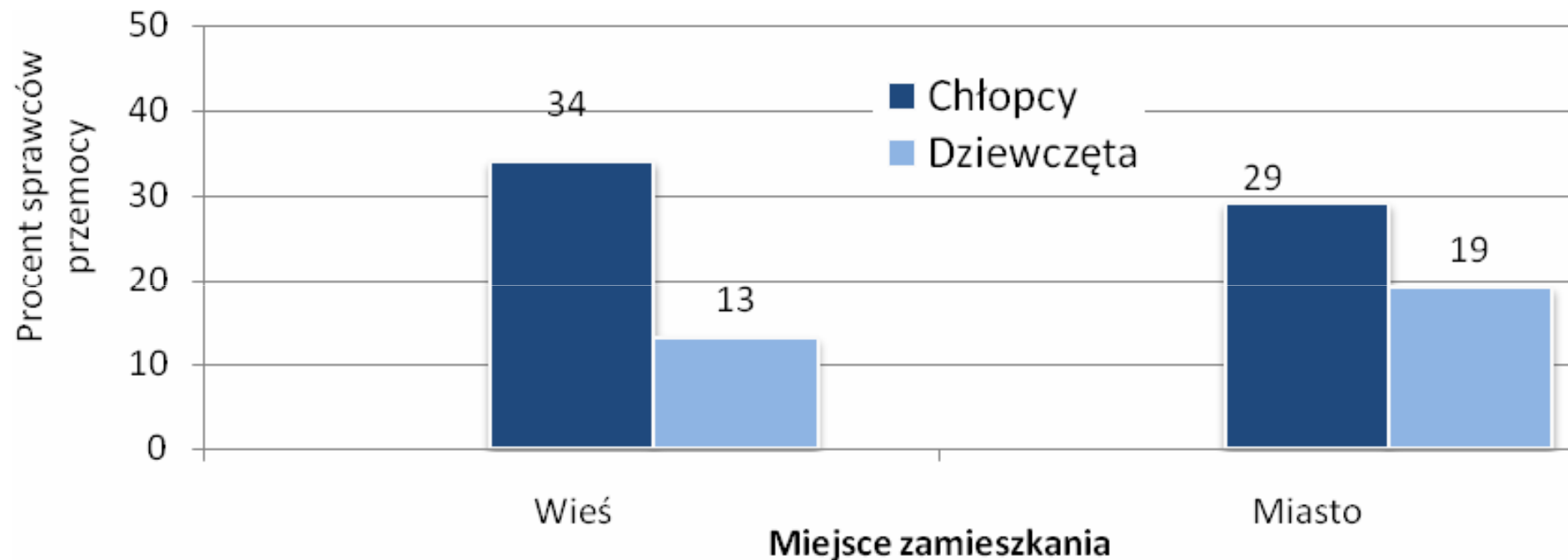
- Sprawców przemocy jest zdecydowanie więcej wśród chłopców niż dziewcząt, ale różnica ta zmniejsza się w miarę przechodzenia na kolejne szczeble edukacji na skutek spadku odsetka sprawców wśród chłopców.
- Dysproporcja ta jest również mniejsza w miastach niż na wsi. Dziewcząt-sprawców przemocy jest więcej w miastach niż na wsi, natomiast chłopców-sprawców przemocy więcej jest na wsi niż w miastach. Nałożenie na siebie podziałów ze względu na płeć, miejsce zamieszkania i typ szkoły pokazuje, że w jednym przypadku odsetek dziewcząt-sprawców przemocy przewyższa odsetek chłopców-sprawców przemocy: wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych mieszkających w mieście – 25 do 20 proc.

Łyk statystyki

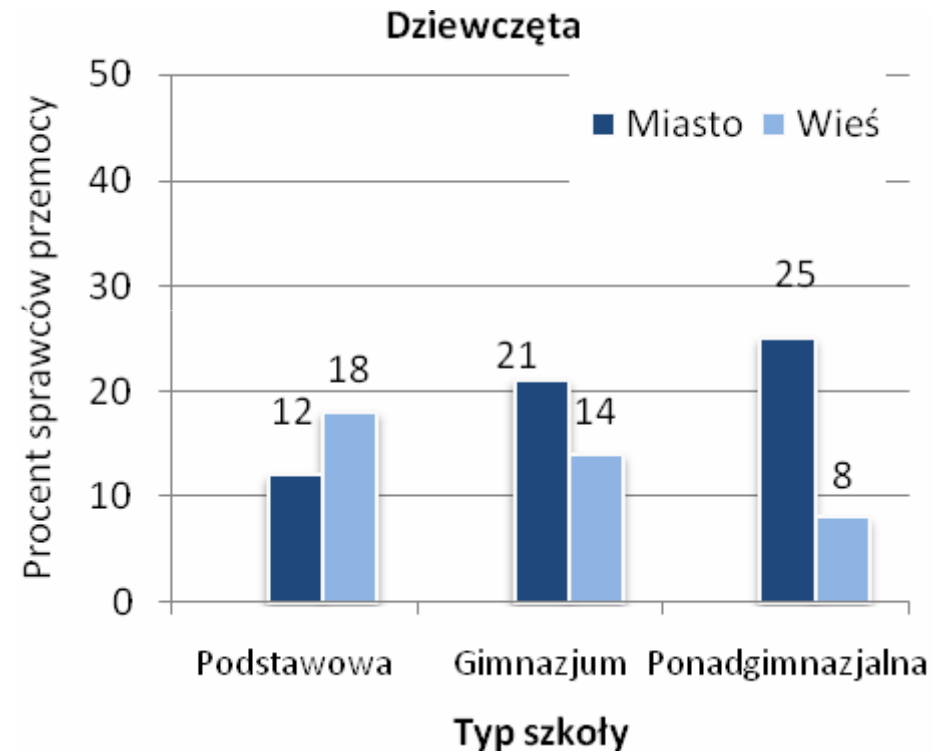
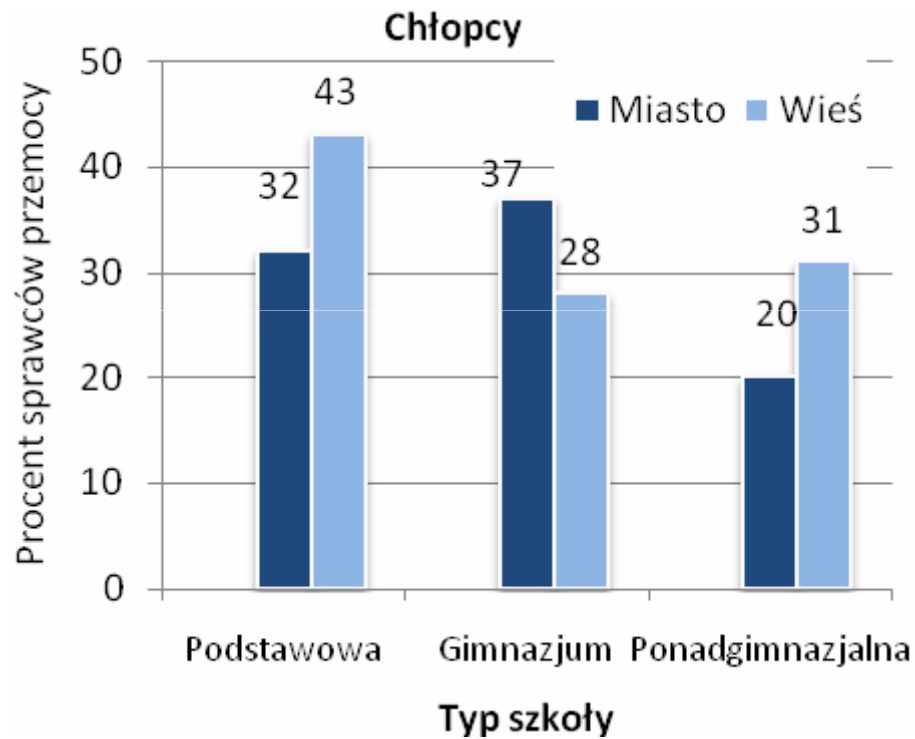
Procent sprawców przemocy wśród chłopców i dziewcząt w zależności od typu szkoły.

Łyk statystyki

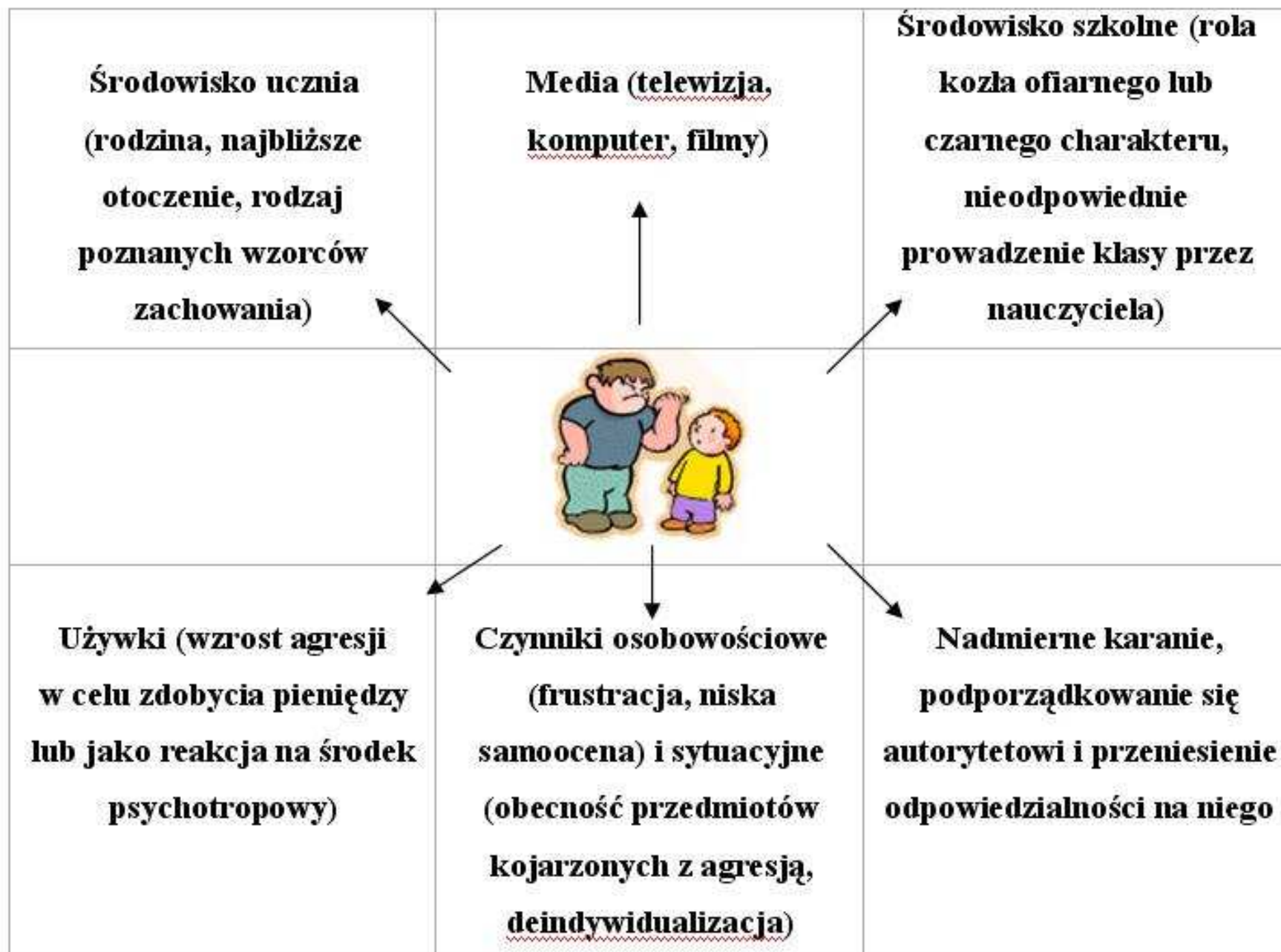

Procent sprawców przemocy wśród chłopców i dziewcząt mieszkających w mieście i na wsi.

Łyk statystyki

Procent sprawców przemocy wśród chłopców i dziewcząt mieszkających w mieście i na wsi w zależności od typu szkoły.

LITERATURA

1. Gruszczyk-Kolczyńska E. : Niepowodzenia w uczeniu się matematyki u Dzieci w klasach początkowych. Katowice 1985, Praca Naukowa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.
2. Maurer A.: Wzorce zachowania się dzieci i młodzieży w sytuacjach stresowych. Kwartalnik Polskiej Psychologii Rozwojowej tom I nr.1 1993
3. Roszkiewicz I.: Młodszy wiek szkolny. Nasza Księgarnia Warszawa 1983
4. Tyszkowa M.: Problemy psychicznej odporności dzieci i młodzieży. Nasza Księgarnia 1972.
5. Tyszkowa M.: Rozwój dziecka w rodzinie i poza rodziną Poznań 1985, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
6. Tyszkowa M.: Zachowanie się dzieci szkolnych w sytuacjach trudnych. Warszawa 1986, PWN

Dziękuję za uwagę

Milena Skopińska

Kierownik Biura Strategii i Ewaluacji EFS

Wydział Zarządzania EFS

m.skopinska@kujawsko-pomorskie.pl

Tel. 56 656 11 38